

Filip en Menno Spier - Julianstraat 87

De stenen op dit adres zijn geadopteerd door OBS 't Kompas.

Filip Spier
Menno Spier

06-06-1890, Avereest
25-04-1918, Zwolle

18-08-1942, Auschwitz
03-05-1945, Lübeckerbocht bij Neustadt

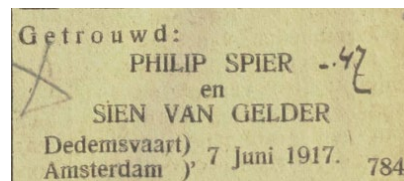

Filip Spier

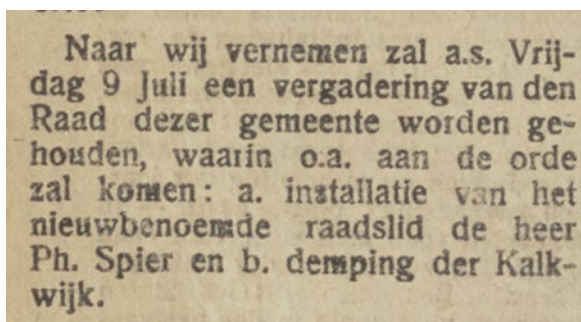

Roberta, Sientje, kostganger Bühl Jensen en Filip Spier

Filip Spier werd in 1890 geboren als zoon van Meijer Spier en Saartje Spier-Hemelrijk. Zijn vader was een zeer actief zakenman die overleed in de maand van de Duitse inval in Nederland. Filip Spier trouwde in 1917 met Sientje van Gelder (20-10-1893, Amsterdam).

Hun zoon Menno werd geboren op 25 april 1918 en dochter Roberta op 27 september 1924. Filip Spier had een modezaak aan de Julianastraat waar het gezin ook woonde. Spier was jarenlang gemeenteraadslid in Avereest en erg actief in het verenigingsleven. Zo was hij voorzitter van de buurtvereniging aan de Kalkwijk en voorzitter van de commissie tot demping van de Kalkwijk.

Dedemsvaartsche Courant, 03-06-1922

Dedemsvaartsche. Courant, 28-05-1924

Filip Spier, die zijn voornaam zelf meestal met Ph. schreef, is in de jaren '20 en '30 met honderden advertenties te vinden in de Dedemsvaartsche Courant en verder komt zijn naam veelvuldig voor in de verslagen van de raadsvergaderingen. Soms ook in andere nieuwsberichten.

De laatste ronde van 1939.

Gedurende deze maand extra aanbieding van alle nog aanwezige wintergoederen.

Wintermantels. Hierin hebben wij nog een zeer uitgebreide en opnieuw aangevulde keuze in marie, roest, groen, petrol, zwart en andere kleuren. — Onze wintermantels munten uit door vlotte modellen, prima pasvorm en kwaliteiten. Met en zonder bostgarneering nog in alle maten voorradig en **nu tegen extra lage prijzen.**

Regenmantels in gabardine en tweed. De beste kwaliteiten, de beste merken zooals FALCON en MARTINI.

Gabardine- en tweedjassen; evenals onze mantels kwaliteit, model en pasvorm gegarandeerd.

Winterjassen Deze hebben wij zeer laag ontvangen en hebben daarom juist nu nog groote voorraad tegen Augustusprijzen. Profiteer hier nog van!

Wollen en zijden japonnen. Welkelijks nieuwe zendingen der laatste uitgekomen modellen en stoffen.

ONZE ZAAK IS BIJNA 20 JAAR EEN SPECIALE CONFECTIEZAAK. ANDERE GOEDEREN VERKOOPEN WIJ NIET.

Daarom hebben wij ervaring en speciale adressen. Onze ervaring waarborgt U kwaliteit en model. Koopt bevestigd zooveel mogelijk in de plaats Uwer inwonning. Een flinke middenstand is uiteindelijk ook Uw belang.

Komt ons daarom nog voor de a.s. feestdagen bezoeken. Wij zullen U goed en goedkoop bedienen.

Ph. Spier, Pr. Julianastraat, DEDEMSVAART
Het beste adres uit den geheelen omtrek.

Auto-botsing.

Maandagmiddag had op de gevaarlijken hoek Langewijk—Zuidw. straatweg bij Krabbe de zooveelste autobotsing plaats. Een uit noordelijke richting komende auto uit Haarlem werd juist op den hoek, toen hij in oostelijke richting afsloeg, aangereden door de auto van den heer Ph. Spier, die uit westelijke richting kwam en in weerwil van krachtig remmen een botsing niet wist te voorkomen. Beide auto's werden beschadigd, welke schade onderling werd geregeld.

Op het moment dat de oorlog begon moet zijn leven ingrijpend zijn veranderd. Ook hij krijg te maken met de vele verboden, het sluiten van zijn zaak en de gedwongen terugtrekking uit het verenigingsleven. Uiteindelijk is de voor de buitenwereld meest zichtbare maatregel waarmee de Joden tijdens de oorlog te maken kregen voor Spier het begin van het einde.

BEKENDMAKING.

Verschenen is een bekendmaking van den commissaris-generaal van de Openbare Veiligheid, over de kenteekening van de Joden in Nederland.

Krachtens deze verordening moet een Jood, die zich in het openbaar vertoont, een Joden-ster dragen. Kinderen onder zes jaren vallen niet onder het kenteeken.

De Jodenster bestaat uit een zwart geteekende zespuntige ster uit gele stof ter grootte van een handpalm met het zwarte opschrift „Jood”. Deze moet zichtbaar en vast opgenaaid op den linkerkant ter borsthoogte van het kledingstuk worden gedragen.

Hij die in strijd handelt met voorgaande bepalingen of deze omzeilt, wordt met hechtenis van ten hoogste duizend gulden of met een van deze boeten bestraft. Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem, die voor een omzeiling van deze bepalingen zorgdraagt, mogelijk maakt of daaraan medewerkt.

De verordening treedt 2 Mei in werking.

Philip Spier was voor Avereest de plaatselijk hoofdvertegenwoordiger van de Joodse Raad en daarmee verantwoordelijk voor de distributie van de Jodensterren. Hij bewaarde de sterren in een koekblik om ze te kunnen uitdelen aan zijn Joodse medeburgers. Nadat een omstander, wellicht uit solidariteit, een greep in het koekblik deed en de sterren aan passanten uitdeelde, werd Spier opgepakt en gevangengezet. Vanuit kamp Amersfoort ging hij op 16 juli 1942 via Westerbork op transport naar Auschwitz. Volgens de kampadministratie kwam hij daar op 18 augustus 1942 in Block 12 van Auschwitz-Birkenau om het leven. Als vertegenwoordiger van de Joodse Raad werd Philip Spier opgevolgd door Simon de Bruin.

Plaats	Plaatselijke Hoofdvertegenwoordiger
Almelo	J. Swelheim, Ootmarsumschesstr. 71, tel. 2687
Blokszyl	S. M. de Horst, Kerkstraat 218, tel. 13
Borne	Jos. Hes, Ennekerdijk 10, tel. 359
Dedemsvaart	Ph. Spier, tel. 20
Delden	Martijn Cohen, Langestraat 7, tel. 335
Denekamp	Jac. ten Brink, Brinkstraat 32, tel. 213

Nr.	Naam	Voorname	Geb. Dat.	Geb. Ort	Beruf
48363	Swaab	Eduard	2.10.02	Amsterdam	Kaufmann
48364	Schenthal	Ludwig	15. 9.06	Borden	Landwirt
48365	van der Hagen	Michael	19.12.09	Rotterdam	Dunstmaier
48366	Smid	Benedikt	28.11.96	Rotterdam	Kaufmann
48367	Stad	Smmel	23. 1.10	Rotterdam	Metallarbit.
48368	Schnog	Leo	28. 6.10	Bergheim-Erfurth	Tischler
48369	van Spiegel	Mayer	25.10.78	Deventer	Notar
48370	Spier	Filip	6. 6.90	Avereest	Kaufmann
48371	Slier	Tobias	16.10.89	Amsterdam	Diamantarbt.
48372	Sussen	Gerrit	16. 6.99	Amsterdam	Kaufmann

Fragment van de lijst van het inkomend transport vanuit Amersfoort/Westerbork van 16 juli 1942.

Filip Spier was daarmee de eerste van de Joodse gemeenschap in Avereest die werd opgepakt en vermoord. Zijn zoon Menno was de laatste.

Menno Spier

Tot de 1e klasse der R.H.B.S. te Coevorden is o.a. toegelaten Menno Spier, leerling der openb. m.u.l.o.-school alhier.

Dedemsvaartsche Courant 18-07-1931

Menno Spier werkte aan het begin van de oorlog in de zaak van zijn vader en opende in september 1940 zijn eigen manufacturenzaak in een houten gebouw in de tuin achter de winkel van zijn vader. In 1942 dook hij onder in Otterlo. Later keerde hij als onderduiker terug in Dedemsvaart waar hij samen met een vriend uit Amsterdam uiteindelijk terecht kwam bij zuster Jo Scholten aan de Tuinstraat. In december 1944 werden de onderduikers bij een huiszoeking door landwachters gevonden en gevangengezet bij de SD in huize Landzicht aan de Langewijk.

Vanuit Dedemsvaart werd Menno naar Almelo gebracht en vervolgens naar Doetinchem (De Kruisberg Gevangenis). Vandaar is hij naar Neuengamme gebracht en bij de evacuatie van dit kamp met ongeveer 5000 gevangenen uit Neuengamme naar het schip de Cap Arcona gegaan. Dit schip verging op 3 mei 1945 in de Lübeckerbocht bij Neustadt na een bombardement waarbij 90% van de bemanning is omgekomen of vermoord. Ook Menno Spier overleefde deze scheepsramp niet.

Sientje Spier-van Gelder was ondergedoken bij de ouders van zuster Scholten in Lutten. Haar dochter Roberta vond een veilige plek in Haarlem. Beiden overleefden de oorlog. Sientje overleed in 1986 en Roberta in 2012.